

Revisionsrapport - 1703

Granskning av beslut och verkställighet

Vänersborgs kommun

Håkan Olsson
Februari 2017

Innehåll

1.	Inledning.....	2
1.1.	Bakgrund	2
1.2.	Revisionsfråga	2
1.3.	Revisionskriterier	2
1.4.	Kontrollmål	2
1.5.	Avgränsning.....	2
1.6.	Metod.....	2
2.	Iakttagelser och bedömningar.....	3
2.1.	Fullmäktige.....	3
2.1.1.	Fullmäktiges ärenden	3
2.1.2.	Fullmäktiges arbetsordning	4
2.1.3.	Reglemente.....	4
2.1.4.	Motioner och medborgarförslag	4
2.1.5.	Bedömning	8
2.2.	Kommunstyrelsen	9
2.2.1.	Kommunstyrelsens ärenden	9
2.2.2.	Kommunstyrelsens reglemente	11
2.2.3.	Arbetsordning för kommunstyrelsens arbetsutskott.....	11
2.2.4.	Arbetsordning för personal- och förhandlingsutskott.....	11
2.2.5.	Kommunstyrelsens delegeringsordning, beslut och rapportering	11
2.2.6.	Bedömning	12
2.3.	Barn- och utbildningsnämnden	13
2.3.1.	Barn- och utbildningsnämndens ärenden.....	13
2.3.2.	Barn- och utbildningsnämndens reglemente.....	15
2.3.3.	Barn- och utbildningsnämndens delegeringsordning, beslut och rapportering.....	15
2.3.4.	Bedömning	15
3.	Sammanfattning.....	16
3.1.	Revisionell bedömning.....	16
3.2.	Rekomendationer	16

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisorerna har identifierat risker med att beslut inte verkställs inom utsatt/rimlig tid samt att beslut fattas av fel organ utifrån kommunallagen, reglementen och delegationsordningar och andra styrdokument.

1.2. Revisionsfråga

Har kommunstyrelsens och barn- och utbildningsnämndens beslut fattas på ett ändamålsenligt sätt utifrån kommunallagen, reglementen och delegationsordningar och andra styrdokument och beslut av fullmäktige och är den interna kontrollen är tillräcklig.

1.3. Revisionskriterier

Utgörs av de lagar, föreskrifter, regelverk, fullmäktigebeslut etc. och utgör underlag till de bedömningsgrunder som uttrycks i kontrollmålen.

1.4. Kontrollmål

- Verkställer berörda nämnder fullmäktiges beslut inom utsatt/rimlig tid.
- Verkställer nämnderna egna beslut inom utsatt/rimlig tid.
- Fattar nämnderna beslut inom ramen för reglementet och delegeringsordningar (behörighet) och kommunallagen (kompetens).
- Sker återrapportering i enlighet med kommunallagen, reglemente, delegationsordning och övriga styrdokument.
- Hänvisas frågor av principiell beskaffenhet enl KL till fullmäktige för beslut.

1.5. Avgränsning

Revisorerna granskar inte fullmäktige. Men de granskar kommunstyrelsens beredning av ärenden till fullmäktige och om beslut och uppdrag från fullmäktige utförs enligt de regler och styrdokument som gäller för enskilda beslut och uppdrag.

1.6. Metod

Intervjuer med kommunsekreterare och kommunjurist/kanslichef.

För uppdraget relevant dokumentation har granskats och analyserats.

Granskningen innefattar alla ärenden och beslut som fattats av fullmäktige, kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden under 2015 – 2016.

Rapporten kommer att faktakontrolleras i verksamheten och kvalitetssäkras internt enligt vår modell för att säkerställa god kvalitet.

2. Iakttagelser och bedömningar

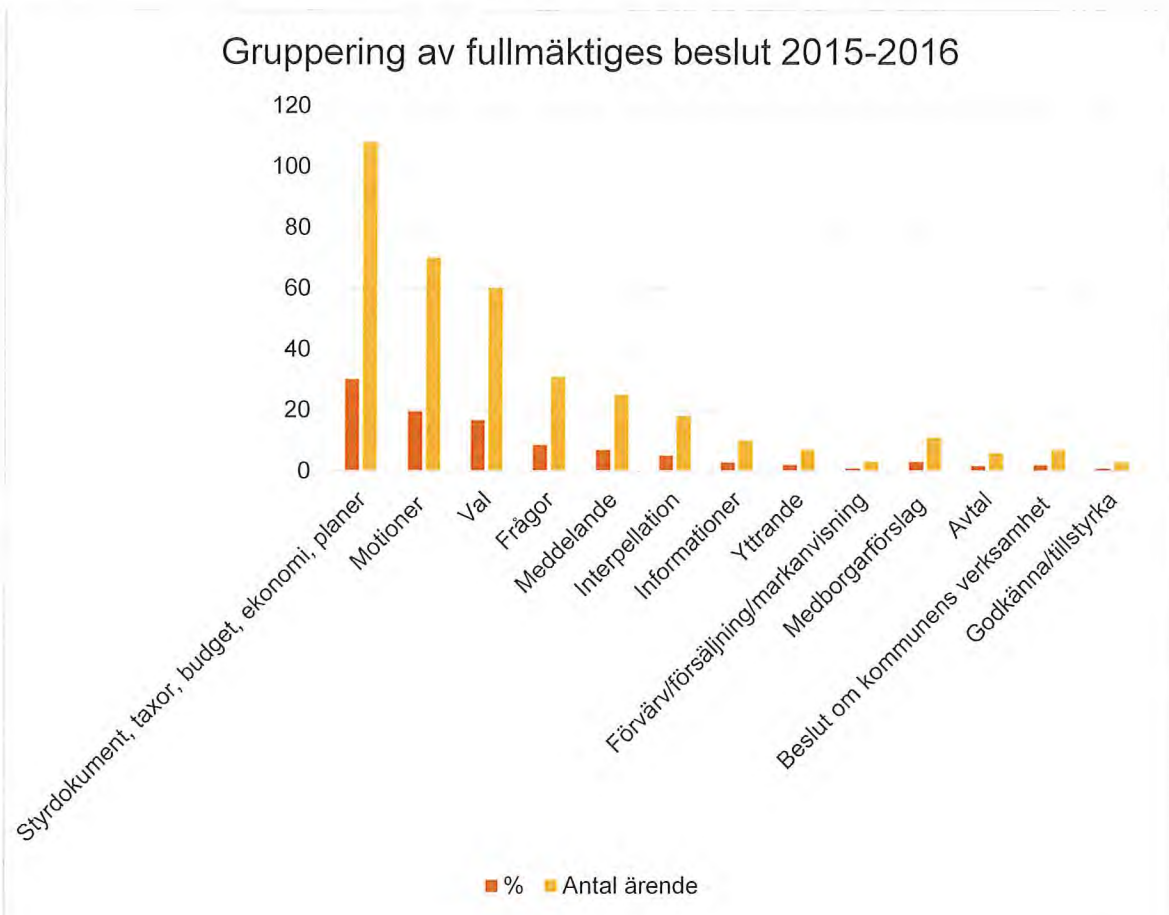
I avsnittet presenteras de iakttagelser som gjorts under granskningen kopplat till revisionsfrågan med kontrollmål för fullmäktige, kommunstyrelsen och Barn- och utbildningsnämnden. Kontrollmålen är grunden för våra bedömningar och för att besvara revisionsfrågan.

2.1. Fullmäktige

2.1.1. Fullmäktiges ärenden

Enligt KL 3 kap 9§ beslutar fullmäktige i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen såsom mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar m m.

Vi har granskat och grupperat alla 359 beslut av fullmäktiges under 2015 och 2016. Av tabellen nedan framgår fördelningen av ärenden i dessa grupper. En svårighet och brist i gjord grupperingen är att vissa ärenden kan hänföras till fler än en grupp. Men fördelning av ärenden i olika grupperingar är i enlighet med förväntan och återspeglar kommunallagens beskrivning över principiella frågor eller andra av större vikt.

Andelen motioner är hög men vid jämförelse med andra kommuner (Trollhättan, Lysekil och Uddevalla) är den inte avvikande. Dessa följs upp i avsnitt 2.1.4.1.

På motsvarande sätt kan antalet markförvärv, försäljning och markanvisning bedömas vara låg. Men vid genomgång av ärenden i kommunstyrelsen finner vi inga ärenden i denna grupp, utöver de som bereds för beslut i fullmäktige. Samhällsbyggnadsnämnden har i enlighet med reglementet också rätt att fatta beslut om köp, försäljning, byte av fastighet eller fastighetsdel samt upplåta tomträtt inom av kommunfullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande belopp och villkor i övrigt. Nedan redovisas samtliga fastighetsförsäljningar som gjorts under 2015-2016. Vi finner inga formella fel i dessa beslut.

- 2015-04-20 Försäljning av fastighet Kardan 2 för 1,650 Mkr till KF för beslut.
- 2015-05-04 Försäljning del av fastighet Rånnum 6:38 för 975 Tkr beslutat av fastighetsutskottet på delegation.
- 2015-06-04 förslag att köpa Svalan 1 (5 Mkr) och Kalkonen 1 till KF för beslut (7,0Mkr) Inget köp ärendet avskrivs 2016-05-13.
- 2015-09-02 Försäljning Äspered 3:2 37387 kvm för 70 kr/kvm blir 2,617 till KF för beslut.
- 2015-11-05 Försäljning av fastighet Äspered 3:2 10400 kvm för 80 kr/kvm vilket blir 832 Tkr. Beslutat av fastighetsutskottet på delegation.
- 2016-01-15 Försäljning del av fastighet del av fastighet Nässlan 21 476 kvm för 100 kr/kvm 47 600 kr beslutat av fastighetsutskott på delegation (försäljning ej gjord pga detaljplan ej klar).
- 2016-06-02 Försäljning del av fastighet Rånnum 6:38 16000 kvm för 130 kvm vilket blir 2,08 Mkr beslutat av fastighetsutskott på delegation.
- 2016-09-08 Försäljning fastighet Gärdet 1 för 7,4 Mkr beslut till KF.
- 2016-11-10 Försäljning fastighet Utgården 1 för 2,270 Mkr beslut till KF.
- 2016-12-01 Försäljning av fastighet Blåsut 2:2 och del av Fiolen 3 för 1,6 Mkr beslut av fastighetsutskott på delegation.

2.1.2. *Fullmäktiges arbetsordning*

Fullmäktige har beslutat om en arbetsordning 2014-10-15 som har det innehåll och de föreskrifter som KL 5 kap 63 och 64 §§ anger.

2.1.3. *Reglementen*

Fullmäktige har beslutat om reglementen för nämnderna i enlighet med KL 6 kap 32 § för Barn- och utbildningsnämnden 2015-01-01 samt för kommunstyrelsen 2007-09-26.

2.1.4. *Motioner och medborgarförslag*

KL 5 kap 33 § anger att en motion eller ett medborgarförslag bör beredas så, att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år från det att motionen eller medborgarförslaget väcktes. Om beredningen inte kan avslutas inom denna tid, skall detta och vad som har kommit fram vid beredningen anmälas till fullmäktige inom samma tid. Fullmäktige får då avskrivna motionen eller medborgarförslaget från vidare handläggning.

Fullmäktiges arbetsordning innehåller ytterligare föreskrifter för handläggning av medborgarförslag (obligatoriskt enligt KL) och motioner. Utöver formkrav anges att;

- När ett medborgarförslag beretts färdigt och beslut ska fattas, ska förslagsställaren underrättas.
- Kommunstyrelsen ska två gånger per år redovisa de medborgarförslag och motioner som inte har beretts färdigt. Redovisningen ska göras på fullmäktiges ordinarie sammanträden i april och oktober.

Vi har granskat handläggning av samtliga motioner och medborgarförslag under 2015-2016.

2.1.4.1. Motioner

En motion skall avgöras av fullmäktige efter beredning av ärendet som alltid remitteras till styrelsen och/eller nämnd för yttrande. Därefter kan motionen avstyrkas eller bifallas.

- a. Vid bifall till motionen kan svaret till fullmäktige vara kommunen/nämnd redan arbetar med frågan/ärendet. Ärendet är därmed avslutad för fullmäktige och inga nya uppdrag beslutas av fullmäktige. Se t ex;
 1. § 150 2015 ang motion om utvärdering av KFV.
 2. § 104 2015 ang motion om fossilfri uppvärmning.

Motion a1 utreds fortfarande av kommunstyrelsen och är ej verkställd.

Motion a2 verkställs fortlöpande med en konvertering/år enligt samhällsbyggnadschefen. Mulltorpskola ska konverteras 2017 och Öxnered skola ska konverteras vid om och tillbyggnad 2018-2019.

- b. Men motionen kan också bifallas med ett uppdrag från fullmäktige till styrelsen/nämnd utan tidsgräns eller krav på återrapportering I dessa fall är ärendet också avslutat för fullmäktiges del. Se t ex;
 1. § 69 2015, fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till Samhällsbyggnadsnämnden att utreda nytt kulturcentrum på huvudnässkolan.
 2. § 149 2015, fullmäktige bifaller motion och uppdrar till kommunstyrelsen att besluta om social hänsyn vid upphandling.
 3. § 132 2016, fullmäktige bifaller motion och uppdrar till kultur- och fritidsnämnden att utreda sportotek.

Motionerna b1 och b2 ovan har verkställts. Vår kontroll visar att ärende b1 rapporteras till kommunstyrelsen 2016-05-11 och b2 har verkställts genom att riktlinjer vid upphandling har ändrats efter beslut av kommunstyrelsen § 182 2016. Motion b3 handläggs fortfarande av kultur- och fritidsnämnden och de presenterade en nulägesrapport på nämnden den 19 december 2016. Huruvida när och på vilket sätt nämnden kommer ta del av en färdig utredning kan utredaren inte svara på nu (januari 2017), då det är beroende på när utredningen blir klar.

- c. Men i vissa få fall, särskilt under 2015, beslutade fullmäktige efter bifall och uppdrag till nämnd att återrapportering skall ske vid en särskild tidpunkt och genom anteckning på fullmäktiges ”meddelandelista ” Se t ex;
1. § 7 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till kommunstyrelsen att utreda inrättande av kommunvägledare, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen, som blev följd av KFs beslut, har dnr 2015/142. Denna har ännu inte återrapporterats till KF.
 2. § 10 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till byggnadsnämnden att utreda bygglov över disk, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen redovisades dec 2015 enligt beslut av fullmäktige.
 3. § 11 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till barn- och utbildningsnämnden och kultur- och fritidsnämnden att utreda maxtaxa eller avgiftsfri musik/kulturskola, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen redovisades i nov 2015 dvs en månad före fullmäktiges tidsgräns.
 4. § 12 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att utreda väderskydd av gågata, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen redovisades dec 2015 enligt beslut av fullmäktige.
 5. § 13 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att utreda bemanning av återvinningsstation, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen redovisades i nov 2015 dvs en månad före fullmäktiges tidsgräns.
 6. § 14 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till samhällsbyggnadsnämnden att kartlägga vinteröppna promenadvägar, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen redovisades i nov 2015 dvs en månad före fullmäktiges tidsgräns.
 7. § 18 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till kommunstyrelsen att stärka Vänersborg som regionhuvudstad, vilket skall redovisas till fullmäktige senast dec 2015. Utredningen, som blev följd av KFs beslut, har dnr 2015/140. Denna har ännu inte återrapporterats till KF.
 8. § 182 2015 fullmäktige bifaller motionen och uppdrar till kommunstyrelsen att utreda en Strategi för kommunens simhallar. Utredningen, som blev följd av KFs beslut, har dnr 2016/207. Denna har ännu inte återrapporterats till KF. Återrapportering skulle ske inom innevarande mandatperiod. Enligt anteckning i diariet antas strategin vara klar maj 2017.

Vid vår kontroll av ärenden c) ovan blev samtliga återrapporterade/meddelade inom den tid som fullmäktige beslutat om utom c1 och c7. Eventuella handlingar

finns enbart i särskild pärm under fullmäktigemötet och sänds inte ut med handlingarna, men det är tillräckligt enligt KL.

Ovannämnda ärenden är såsom motion avslutade av fullmäktige, trots att fullmäktige samtidigt fattat ett nytt beslut/uppdrag med krav på återrapportering vid viss tidpunkt. Det medför att dessa motioner inte finns med i kommunstyrelsen rapportering över obesvarade motioner i enlighet med KL (skall redovisas 2 ggr/år och enligt fullmäktiges arbetsordning vid april och oktobermötet). Kommunen har ingen rutin för bevakning av dessa ärenden och har inte under 2015 – 2016 meddelat fullmäktige vilka återrapporteringar/meddelande som inte gjorts, i enlighet med beslut av fullmäktige.

- d. En motion remitteras alltid till kommunstyrelsen och/eller andra nämnder för beredning. Motionen är därmed inte avslutad förrän remittenten återsänder/svarar via kommunstyrelsen till fullmäktige för ställningstagande.

Vi har granskat samtliga pågående och remitterade motioner 2015-2016. Vi ser då att de flesta motioner bereds så att fullmäktige kan fatta beslut inom ett år i enlighet med KL. Men det finns också exempel på motioner som tar längre tid. Oftast gäller det ärenden som återremitterats till kommunstyrelsen och/eller flera nämnder för ytterligare utredning/beredning.

Det finns dock en sammanfattande men tydlig redovisning över dessa motioners beredning till fullmäktige i enlighet med KL och fullmäktiges arbetsordning 2 ggr/år i april och oktober.

- e. Vi har också granskat att alla ej avgjorda motioner under 2015-2016 redovisas till fullmäktige i enlighet med KL och fullmäktiges arbetsordning 2 ggr/år i april och oktober. I några för oss oklara fall/ärenden har vi ställt frågor till kommunstyrelsen och berörda nämnder men då fått nöjaktiga svar. Det gäller t ex;
1. § 89 2015 ang asylsamordnare. Motionen har återtagits av motionären.
 2. § 64 2016 ang lektytor. Beräknas behandlas vid ärendegenomgång 9 januari 2017.
 3. § 164 2016 ang utvidgat uppdrag kvarteret läroverket. Har lämnats på ytterligare remiss till Samhällsbyggnadsnämnden och KUL.
 4. § 168 2016 ang trygghetsboende beräknas behandlas vid ÄG 18 april 2017.

2.1.4.2. Medborgarförslag

En mindre del av fullmäktiges ärenden är medborgarförslag. Dessa bereds, beslutas och följs upp i enlighet med KL samt föreskrifterna i fullmäktiges arbetsordning 2 ggr/år i april och okt. Redovisningen över beredningsläget är liksom för motioner sammanfattande men tydlig. Det förekommer dock att beslut av fullmäktige fattas senare än inom ett år. § 66 2015 medborgarförslag och ärende 2014/200 om utredning av skolsituationen i Öxnered och Blåsut pågår fortfarande och behandlades av remittenten/barn- och utbildningsnämnden senast 2016-12-12.

Det förekommer att medborgarförslag ligger inom styrelsens eller nämnds ansvarsområde. Vid dessa fall skall förslaget enligt KL överlämnas för beslut och förslagsställaren skall meddelas härom. Vår kontroll visar att så skett avseende;

- § 185 2016 avseende dubbelriktad de av Resisdensgatan – till samhällsbyggnadsnämnden.
- § 200 2016 avseende sammanträde fria från dofter – till kommunstyrelsen.
- § 201 2016 avseende jonisatorer i kommunhuset – till samhällsbyggnadsnämnden.

Kommunens rutin är att rapportera alla beslutade medborgarförslag. Vi vill uppmärksamma att nämnd som handlägger och beslutar om medborgarförslag, som ovannämnda exempel, skall enligt KL 6 kap 27a § minst en ggn/år meddela fullmäktige de beslut som fattats i ärendena. Nämnden skall även informera om de ärenden som inte avgjorts inom den tid som anges i första stycket.

2.1.4.3. Fråga och interpellation

Fullmäktige hanterar frågor och interpellationer i enlighet med krav i KL och fullmäktiges arbetsordning.

2.1.5. Bedömning

Vi bedömer att fullmäktige fattar alla beslut i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen i enlighet med KL 3 kap 9§ såsom mål och riktlinjer för verksamheten, budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, val av ledamöter och ersättare i nämnder och beredningar m m.

Fullmäktige har beslutat om en arbetsordning 2014-10-15 som har det innehåll och de föreskrifter som KL 5 kap 63 och 64 §§ anger.

Fullmäktige har också beslutat om reglemente för både barn- och utbildningsnämnden och kommunstyrelsen som inte strider mot KL. Men kommunstyrelsens reglemente som är från 2007 bör uppdateras.

Det finns rutiner som tillämpas och som säkerställer att fullmäktige hanterar motioner och medborgarförslag såsom KL och fullmäktiges arbetsordning föreskriver. Men det finns exempel på;

- motioner och medborgarförslag som bereds under så lång tid att fullmäktige inte hinner avsluta dessa inom ett år.
- motioner som bifallits av fullmäktige, men där uppdragstagen/kommunstyrelsen ännu inte återrapporterat uppdraget (genom anteckning i meddelandelista) i enlighet med fullmäktiges beslut.

Det finns ingen skyldighet enligt KL för kommunstyrelsen att bevakna och rapportera dessa ärenden till fullmäktige. Men vi anser det är god ordning och intern kontroll att så sker.

Vi rekommenderar kommunstyrelsen att föreslå fullmäktige att;

- uppdaterat kommunstyrelsens reglemente
- införa bevakning och rapportering av fullmäktiges ärenden som inte återrapporterats i enlighet med beslut.
- Vi vill uppmärksamma att nämnd som handlägger och beslutar om medborgarförslag, skall enligt KL 6 kap 27a § minst en ggn/år också meddela fullmäktige de ärenden som inte avgjorts inom den tid som anges i första stycket. Det finns inga sådana ärenden idag, men kan bli fallet med de exempel som redovisas ovan i avsnitt 2.1.4.2,

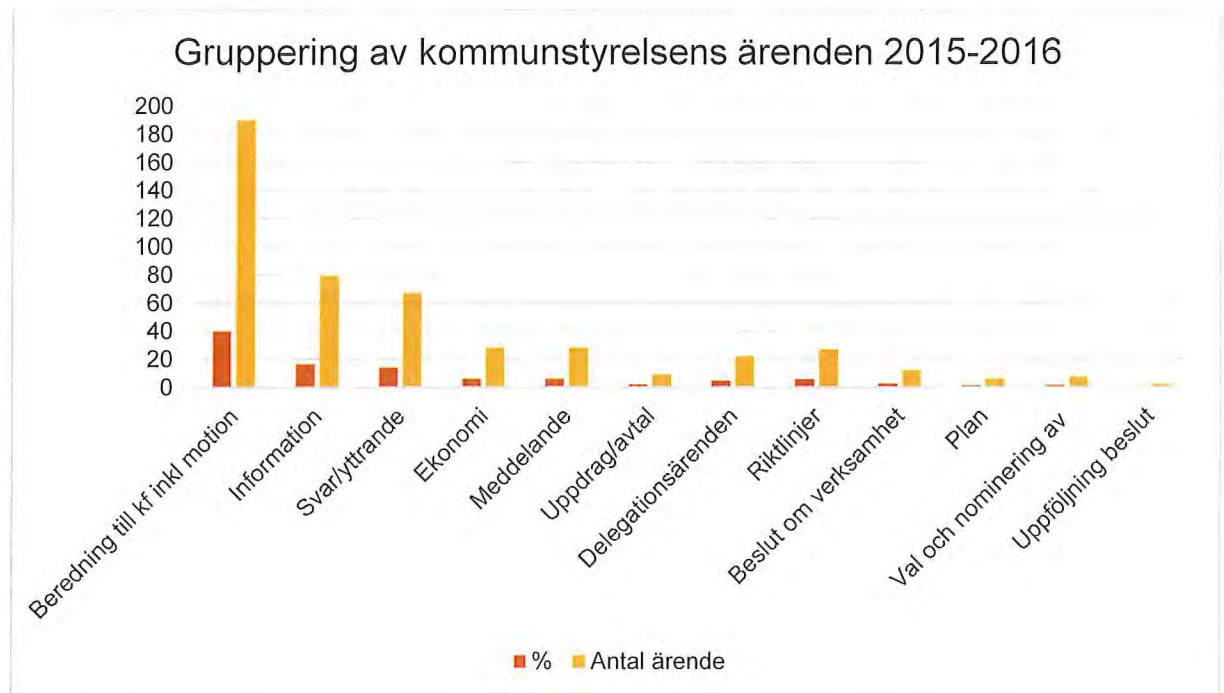
2.2. Kommunstyrelsen

2.2.1. Kommunstyrelsens ärenden

Enligt KL 6 kap skall styrelsen bl a leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Styrelsen ska också ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i sådana juridiska personer som avses i 3 kap. 16 a-18 b §§ och sådana kommunalförbund som kommunen är medlem i.

Styrelsen skall uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens eller landstingets utveckling och ekonomiska ställning.

Vi har granskat och grupperat alla 477 beslut av kommunstyrelsen under 2015 och 2016. Av tabellen nedan framgår fördelningen av ärenden i dessa grupper. En svårighet och brist i gjord grupperingen är att vissa ärende kan hänföras till fler än en grupp. Men fördelning av ärende i olika grupper är i enlighet med förväntan och återspeglar kommunalagens beskrivning över kommunstyrelsens ansvar och uppdrag.

En mycket stor del av kommunstyrelsens ärenden är beredning till fullmäktige för beslut. Dessa har följts upp i avsnitt 2.1 ovan och kommenteras inte mer här. Vidare framgår att kommunstyrelsen har många ärenden med informationer, svar, yttrande och meddelande. Inga av dessa ärenden innehåller beslut som vi kan pröva om de verkställts inom ramen för våra revisionsfrågor.

Men kommunstyrelsen fattar också beslut om ekonomi, verksamhet, uppdrag och avtal och det redovisas många delegationsbeslut. Här är det mer intressant att följa upp verkställighet och om beslut fattas i enlighet med kompetens och behörighet dvs KL, reglemente och delegationsordning.

Ärenden inom gruppen uppdrag och avtal är av den arten att de vid beslut gäller efter undertecknande. Efterlevnad av gällande avtal bedöms inte i denna granskning, utan bör i så fall ske i en förnyad och fördjupad granskning.

Detsamma gäller alla de riktlinjer, regler och anvisningar som kommunstyrelsen beslutat om såsom riktlinjer för intern kontroll, upphandling, finansfrågor och anvisningar för årsredovisning, verksamhetsuppföljning m m.

Men vi kan verifiera att fullmäktige, efter uppdrag till kommunstyrelsen 2016-02-24, beslutade om ett nytt Miljöprogram 2030. Detta program ersätter tidigare miljömål och är nu det som ska styra hur Vänersborgs kommun jobbar med miljöfrågorna. Miljöprogram 2030 har fyra fokusområden som baseras på de nationella miljömålen. Efterlevnad av detta program kräver en separat granskning.

Kommunstyrelsen beslutade 2010 att införa en ordning som innebär att styrelsen två gånger om året skall redovisa vad som hänt med fattade beslut. Vi har tagit del av kommunstyrelsen uppföljning av egna beslut under 2015, där det t ex bekräftas att beslutade avtal undertecknats av behörig. Men under 2016 gjordes det aldrig någon uppföljning och

rapportering till kommunstyrelsen i enlighet med beslutad rutin. Det kommer dock ske en rapportering till kommunstyrelsen jan 2017.

2.2.2. Kommunstyrelsens reglemente

Utöver reglemente för styrelsens och nämndernas arbetsformer har fullmäktige 2007-09-26 beslutat om reglemente för kommunstyrelsen.

2.2.3. Arbetsordning för kommunstyrelsens arbetsutskott

Det åvilar utskottet att regelbundet rapportera till kommunstyrelsen om hur utskottets arbete med de särskilda åliggandena enligt § 1, strecksats 3-7 i arbetsordningen fortlöper.

Vi bedömer att så sker med hänvisning till ärendegrupperna information och ekonomi ovan.

Ytterligare kontroll av efterlevnad av arbetsordningen sker nedan vid kontroll av delegeringsordning och delegationsbeslut.

2.2.4. Arbetsordning för personal- och förhandlingsutskott

Arbetsordningen är från 2010-08-18 och anger och avgränsar utskottets uppgift. Kontroll av efterlevnad av arbetsordningen sker nedan vid kontroll av delegeringsordning och delegationsbeslut.

2.2.5. Kommunstyrelsens delegeringsordning, beslut och rapportering

Kommunstyrelsens delegeringsordning är från 2010-04-28.

Denna är upprättad i enlighet med KL 6 kap 33 § och de begränsningar som där anges av förbud mot sk blandad delegation och delegation av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt enligt 6 kap 34 §. Vidare framgår i vilken ordning delegationsbeslut skall anmälas enligt 6 kap 35 §.

Nämnden får själv avgöra i vilken form som delegationsbesluten ska anmälas till nämnden. Delegationsbeslut ska anmälas till kommunstyrelsen. Underlaget lämnas till kanslissekreteraren utan dröjsmål efter fattat beslut. Kanslissekreteraren upprättar, inför varje kommunstyrelsesammanträde, en förteckning över fattade delegationsbeslut.

Ordföranden eller annan nämndsledamot som nämnden utsett, kan besluta på nämndens vägnar i brådskande ärenden. Beslutet ska då anmälas vid nämndens nästa sammanträde. Delegeringsordningen reglerar och delegerar de frågor som ankommer på kommunstyrelsen utifrån KL och kommunstyrelsens reglemente samt arbetsordningar för utskotten.

Vi har granskat alla delegationsbeslut i de meddelande som gjordes till kommunstyrelsen i april och oktober 2015 samt januari, april och oktober 2016.

- Delegationsbeslut 2016/120 yttrande över övervakningskamror, meddelat till kommunstyrelsen i april, är fattat 8 mars av kommunstyrelsens ordf med hänvisning till delegeringsordning avsnitt 11.1 och brådskande beslut. Delegat för denna typ av ärenden är enligt delegeringsordning 3.6 kommunstyrelsens arbetsutskott.

Vår kontroll visar att ärendet var inlämnad av länsstyrelsen 3 mars med anhållan om svar senast 24 mars. Arbetsutskottet hade möte den 21 mars och hade alltså tid för ett delegationsbeslut enligt delegeringsordningen avsnitt 3.6. Därför var det inte nödvändigt ett sk ordförandebeslut.

- 2015/361 med hänsyn till brådskande ärende beslutar kommunstyrelsens ordförande 2015-09-01, efter samråd med kommunstyrelsens presidium, att Vänersborgs kommun avstår från medlemskap i Svinesundskommittén. Ärende inkom 2015-08-25 med anhållan om svar senast 1 nov 2015 (delegation 11.1).

Det finns ingen tillämplig delegation för detta ärende, vilket kan förklara att kommunstyrelsen ordförande dels samråder, dels hänvisar till delegation 11.1 brådskande ärende. Men det fanns gott om tid att föra upp ärendet till kommunstyrelsen för beslut, vilket vore det formellt korrekta.

- 2013/241 kommunstyrelsens ordförande beslutar 2015-08-26 att avskriva motion om att öka tillsynen över kosttillskott med hänvisning till att den nationella utredningen är nedlagd (delegation 3.5).

Kommunstyrelsen eller delegat kan inte avskriva en motion. Följande förklaring har lämnats av kommunkansliet.

I handläggningens slutfas konstaterades att delegationsbeslut inte är möjligt att fatta av kommunstyrelsens ordf i ett ärende som är anhängiggjort i fullmäktige. Vad jag uppmärksammat är dessutom att ärendet avslutats vilket är fel. Kommunen inför i skrivande stund ett nytt ärendehanteringssystem och ärendet kommer att öppnas så snart det nya ärendehanteringssystemet medger detta. Ärendet har dock funnits med i motionsredovisningen.

2.2.6. Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen i enlighet med KL 6 kap leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt att kommunstyrelsen uppmärksam följer de frågor som kan inverka på kommunens eller landstingets utveckling och ekonomiska ställning.

Vi bedömer att kommunstyrelsen följer sitt reglemente och arbetsordningen för arbetsutskottet.

Vi bedömer att kommunstyrelsen har en bra rutin och intern kontroll för bevakning och rapportering av att kommunstyrelsen verkställer fullmäktiges uppdrag och egna beslut. Men under 2016 gjordes det aldrig någon uppföljning och rapportering till kommunstyrelsen i enlighet med beslutad rutin från 2010. Men det kommer dock ske en rapportering till kommunstyrelsen jan 2017.

Vi bedömer att delegeringsordningen är upprättad i enlighet med KL och att kommunstyrelsens delegater i allt väsentligt följer denna. Men det finns exempel på ärenden som redovisats ovan där delegationsbeslut av kommunstyrelsens ordförande kan ifrågasättas utifrån både en formell och demokratisk grund.

Vi rekommenderar att;

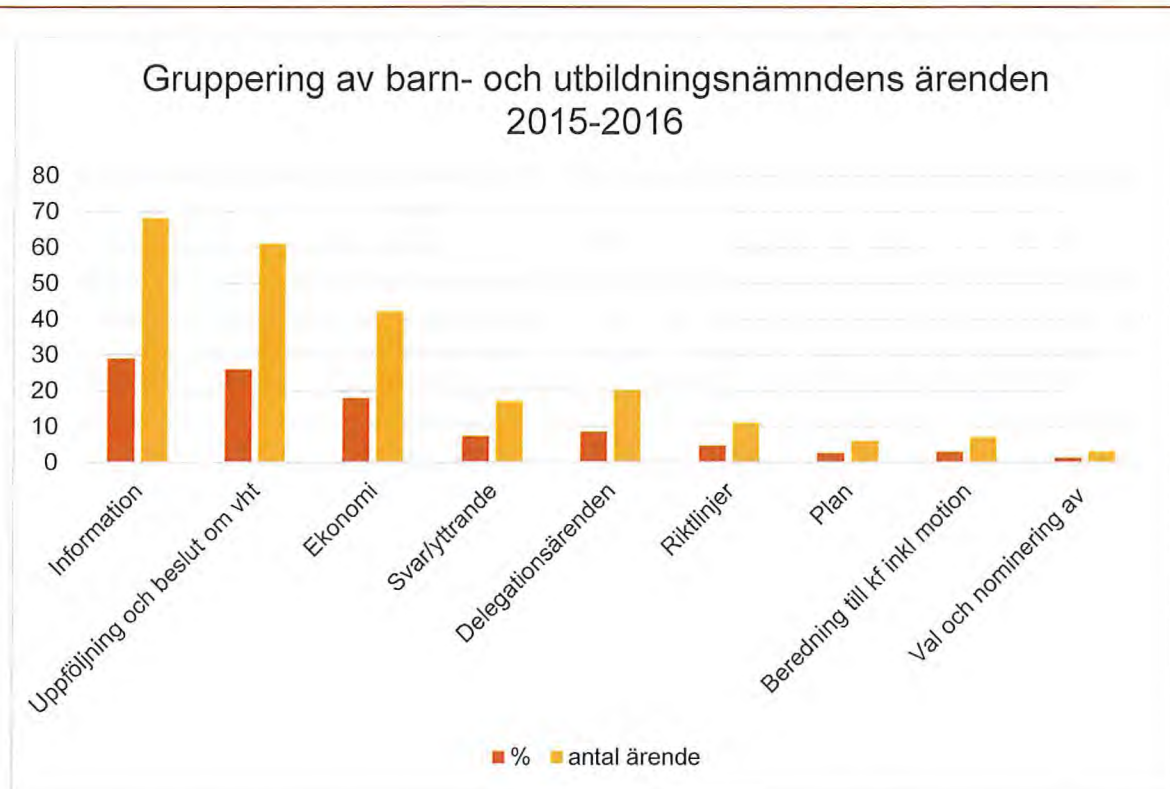
- delegater eftersträvar följa delegeringsordningen och inte hänvisar till ”bråds-kande ärende” om det inte oundgängligen måste avgöras innan nästa sammanträde.
- kommunstyrelsen följer beslutade rutin att följa upp och rapportera verkställigheten av beslut 2 ggr/år
- kommunstyrelsen samordnar kommande revideringar av nämnders delegeringsordningar, så att det tydligare framgår hur återrapportering skall göras.
- kommunstyrelsen bör på meddelandelistan hänvisa till vilket avsnitt/punkt i delegeringsordningen som beslut fattats, såsom barn- och utbildningsnämnden gör.

2.3. Barn- och utbildningsnämnden

2.3.1. Barn- och utbildningsnämndens ärenden

Enligt KL 6 kap 7 § skall nämnderna inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt.

Vi har granskat och grupperat alla 235 beslut av barn- och utbildningsnämndens under 2015 och 2016. Av tabellen nedan framgår fördelningen av ärenden i dessa grupper. En svårighet och brist i gjord grupperingen är att vissa ärende kan hänföras till fler än en grupp. Men fördelning av ärende i olika grupper är i enlighet med förväntan och återspeglar kommunallagens beskrivning över barn- och utbildningsnämndens ansvar och uppdrag.

Störst antal ärenden är informationsärenden, som ofta innehåller flera olika informationer om nämndens verksamheter under 1 punkt. Mängden informationspunkter blir därför mer än antalet protokollförda ärenden.

Därefter är det ärenden som innehåller både information/uppföljning och beslut som berör den verksamhet som nämnden ansvarar för. Fler av dessa ärenden kan också beröra ekonomi och vice versa. Tillsammans utgör dessa 2 grupper huvuddelen av nämndens ärenden som kan hänföras till nämndens ansvar enligt KL 6 kap 7 § enligt ovan.

Andra ärenden som återkom ofta är uppföljning av nämndens alla verksamheter utifrån både ekonomi, mål och kvalitet i månadsrapportering, delårsrapporter och årsredovisningar, budgetar samt enskilda ärenden/frågor om resursfördelning, statsbidrag, taxor, personaltäthet, premiemedel, elevhälsa, tillsyn av skolinspektion, service- och bemötande, personal och kompetensutveckling, lokalfrågor, projekteringar, investeringar och nybyggnation samt hyra av paviljonger, öppettider, tillsyn av privata utförare och fristående förskolor.

Kontroll av verkställighet inom dessa grupper och beslut i enskilda ärenden bör ske i en förnyad och fördjupad granskning.

Barn- och utbildningsnämnden tillämpar inte den rutin som kommunstyrelsen beslutat för egen del att bevaka och rapportera verkställigheten av fullmäktiges uppdrag och egna beslut.

Barn- och utbildningsnämnden har också många delegationsbeslut som återrapporteras fortlöpande, som vi granskat om beslut fattas i enlighet med kompetens och behörighet enligt KL, reglemente och delegationsordning.

2.3.2. Barn- och utbildningsnämndens reglemente

Barn- och utbildningsnämndens reglemente beslutades 2014 och gäller fr o m 2015 är kortfattad och reglerar bara nämndens verksamhetsområden.

2.3.3. Barn- och utbildningsnämndens delegeringsordning, beslut och rapportering

Nämndens delegeringsordning är beslutad 2015-10-12 och reviderades 2016-10-17 avseende utökad delegation till administratör avseende plats i förskola. Beslut som fattats med stöd av delegering skall anmälas till nämnden senast fem dagar efter beslut.

Anmälan av delegationsbeslut skall ske till nämnden 5 dagar efter beslut, vilket innebär fortlöpande rapportering till varje nämndssammanträde.

Vi har granskat beslut och anmälan av beslut för april och oktober 2016. Vi finner inga delegationsbeslut i strid mot gällande delegeringsordning.

I april fanns delegationsbesluten både med i kallelsen och som en kopia i en pärm som togs med på nämndsmötet. I oktober redovisades delegationsbesluten på två olika sätt vid de två sammanträdena. På ena sammanträdet i kallelsen men ej i pärm, och på andra sammanträdet på postlistan i kallelsen men ej i pärm. Jag bifogar de två kallelserna samt delegationslistan för det sammanträde där den anmäldes genom postlistan.

2.3.4. Bedömning

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden i enlighet med KL 6 kap 7 § inom sitt område ser till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Vi bedömer att barn- och utbildningsnämnden följer sitt reglemente och delegeringsordningen. Återrapporteringen av delegationsbesluten kan dock ske på ett mer enhetligt sätt, vilket kan tydliggöras vid en framtida revidering av delegeringsordningen. Denna fråga kan med fördel samordnas med stöd av kommunkansliet.

Vi rekommenderar att,

- barn- och utbildningsnämnden tydliggör i delegeringsordningen hur återrapportering av delegationsbeslut skall göras.
- barn- och utbildningsnämnden inför en rutin som kommunstyrelsen har för kontroll av om beslut verkställs.

3. *Sammanfattning*

3.1. *Revisionell bedömning*

Vår samlade bedömning är att kommunstyrelsens och barn- och utbildningsnämndens beslut fattas på ett ändamålsenligt sätt utifrån kommunallagen, reglementen och delegationsordningar och andra styrdokument och beslut av fullmäktige och att den interna kontrollen är tillräcklig.

Men granskningen visar att det också finns avvikelser som kommunstyrelsen och barn- och utbildningsnämnden bör uppmärksammas på.

- Det förekommer att motioner och medborgarförslag bereds under så lång tid att de inte kan avslutas av fullmäktige inom ett år i enlighet med KL.
- Det förekommer att motioner som bifallits av fullmäktige, men där uppdragstagaren/kommunstyrelsen inte återrapporterat uppdraget (genom anteckning i meddelandelista) i enlighet med fullmäktiges beslut. Det finns ingen skyldighet enligt KL för kommunstyrelsen att bevaka och rapportera dessa ärenden till fullmäktige. Men vi anser det är god ordning och intern kontroll att så sker.
- Under 2016 gjordes det aldrig någon uppföljning och rapportering till kommunstyrelsen av verkställigheten av fattade beslut i enlighet med beslutad rutin från 2010.
- Det finns exempel på ärenden där delegationsbeslut av kommunstyrelsens ordförande kan ifrågasättas utifrån formell grund.
- Återrapportering av delegationsbeslut av barn- och utbildningsnämnden sker på olika sätt vid olika tillfällen.
- Vi vill uppmärksamma att nämnd som handlägger och beslutar om medborgarförslag, skall enligt KL 6 kap 27a § minst en ggn/år också meddela fullmäktige de ärenden som inte avgjorts inom den tid som anges i första stycket.

3.2. *Rekommendationer*

Med hänsyn till våra iakttagelser i denna granskning och bedömning av revisionsfrågan rekommenderar vi att;

- kommunstyrelsens uppdaterar sitt reglemente som är beslutad 2007.
- kommunstyrelsen inför bevakning och rapportering till fullmäktige av deras uppdrag som inte återrapporterats/meddelats i enlighet med beslut.
- kommunstyrelsen följer beslutad rutin från 2010 att följa upp och rapportera verkställigheten av beslut 2 ggr/år.

- delegater följer delegeringsordningen och inte hänvisar till ”brådskande ärende” om det inte oundgängligen måste avgöras innan nästa sammanträde.
- kommunstyrelsen rekommenderas på delegationslistan hänvisa till vilket avsnitt/punkt i delegeringsordningen som beslut fattats, såsom barn- och utbildningsnämnden gör.
- barn- och utbildningsnämnden rekommenderas tydliggöra i delegeringsordningen hur återrapportering av delegationsbeslut skall göras. Detta bör ske i samråd med kommunkansliet.
- barn- och utbildningsnämnden rekommenderas införa en rutin, såsom kommunstyrelsen har, för kontroll av om beslut verkställs.

2017-02-20

Håkan Olsson

Uppdragsledare